TYRFINGUR TYRFINGSSON

DE AARDAPPELETERS

VERTALING VINCENT VAN DER VALK

De Aardappeleters (*Kartöflucæturnar)* van Tyrfingur Tyrfingsson ging op 21 september 2017 in première in het Borgarleikhús in Reykjavík.

PERSONAGES

LÍSA
verpleegster

BRIMRÚN (BRÚNA)
buschauffeur, LÍSA's dochter

MIKAEL
LÍSA's voormalige stiefzoon

HÖSKULDUR
BRÚNA's zoon

KRISTÍN
MIKAEL's "vriendin"

LÍSA*'s appartement op Vallhólmi in Kópavogur lijkt wel een slagveld; allerlei troep en kartonnen dozen liggen verspreid door de ruimte, alsof er nog niet gewoond wordt. Een rode bijl hangt aan de muur. De muren van de badkamer zijn verwijderd en er is een badkuip te zien. Er zijn gipsplaten aan de deuren van de andere kamers in het appartement vastgetimmerd. Een glazen schuifdeur biedt toegang tot de veranda in de tuin en er loopt een trap van de woonkamer de kelder in.*

1

LÍSA *draagt doorzichtige plastic laarzen met hoge hakken en heeft geen sokken aan. Hopen mensenhaar (en een paar vlechten) liggen verspreid door de woonkamer.* LÍSA *streelt en kamt het haar en schikt het vervolgens systematisch in een doorzichtige plastic tas. Er wordt op de deur geklopt.* LÍSA *propt het haar in een koffer die ze vervolgens probeert te verstoppen. Er wordt weer geklopt.* LÍSA *probeert de deur voorzichtig te openen, maar* BRÚNA *stormt naar binnen en smijt de deur achter zich dicht. Ze heeft buschauffeurskleren aan en open, bruine Ecco-schoenen. Ze draagt parel oorbellen en heeft donker haar.* LÍSA *schrikt als ze haar dochter ziet maar laat dat niet merken.*

LÍSA Waarom heb je die schoenen die je van mij hebt gekregen niet aan?

BRÚNA Die zijn te klein. Waarom ben je zo schor?

LÍSA Omdat niemand met me praat. Weet je wel hoe duur ze waren?

BRÚNA Dat doet er niet toe want ze zijn te klein.

LÍSA Ze waren 64 duizend kronen.

BRÚNA Toch zijn ze te klein.

LÍSA Het lijkt me sterk dat zulke schoenen mooi zijn in grote maten. En blijven voeten niet gewoon eeuwig doorgroeien zonder schoenen die ze een beetje in toom houden?

BRÚNA Mijn voeten zijn niet meer gegroeid sinds ik begon te puberen. Maar toen was jij natuurlijk al lang weg.

Stilte.

LÍSA Ben je aan het werk? Of draag je dat fleece pak vrijwillig?

BRÚNA Ik heb een late dienst.

LÍSA Die schoenen die je aan hebt…

BRÚNA Mama, wat ben je nu aan het doen?

LÍSA Nee, gewoon die schoenen van je...

BRÚNA Ik ben niet naar Kópavogur gekomen voor modeadvies.

LÍSA Nou, je bent de enige die mijn advies niet wil. Heb je mijn advies in het vaktijdschrift voor verpleegkundigen gezien: “Karate voor verwaarloosde kinderen”? Duizend keer gedeeld op Facebook. Vijfduizend likes.

BRÚNA Wat is er dan met mijn schoenen?

LÍSA Nee, gewoon, ze zitten vast heel lekker.

BRÚNA Ik zit zeven uur per dag achter het stuur, geloof me, dan wil je dat je voeten kunnen luchten, mijn voeten zijn mijn gereedschap.

LÍSA Heb je de poten van die duiven in van die grote steden wel eens gezien? Zoals in Parijs?

BRÚNA Ik ben nog nooit in Parijs geweest.

LÍSA Ik weet ook niet of dat zo´n goed idee zou zijn.

Er wordt geklopt. HÖSKULDUR *staat voor de glazen schuifdeur.*

BRÚNA Godverdomme.

LÍSA Is Hössi´tje bij je? Laat hem binnen. Hij bevriest daarbuiten.

BRÚNA Ik heb liever dat hij daarbuiten bevriest dan hierbinnen.

LÍSA Ze zijn misvormd, schots, scheef, futloos, er zitten geen nagels meer aan.

BRÚNA Waar heb je het over?

LÍSA De poten van die duiven! Vaak verrotten ze of sterven ze af nadat ze op een hoogspanningslijn zijn gaan zitten of hoe heet het... van die naalden in vensterbanken, je weet wel, om te zorgen dat...

BRÚNA Waar heb je het over?

LÍSA Duiven. Mensen zetten pinnen in vensterbanken zodat als die duiven moe zijn en neerploffen ze zichzelf spietsen. Behalve als ze op hun poten landen maar dan gaat die pin door hun klauwen heen en verminken ze zich.

BRÚNA Ik heb een vriend op internet.

LÍSA Uit Parijs?

BRÚNA Nee, Jutland en hij zei dat je zeg maar nooit duiven-jongen ziet. Gewoon nooit. Je ziet alleen volwassen duiven. En je ziet duiven ook nooit op eieren liggen. En hij zei, ik ben het niet per se met hem eens ofzo en ik bedoel er verder ook niks mee, maar hij zei dat duiven recht uit de hel komen, volgroeid. (HÖSKULDUR *klopt weer op de deur)* Höskuldur is helemaal ingepakt, zou hem minstens een hele dag kosten om van de kou te sterven.

LÍSA De klauwen scheuren af en dan slijt het vel van het bot en lopen ze mank op stompjes tussen al die mooie magere Franse vrouwen. Maar in Kosovo!

BRÚNA Kunnen we het voor één keer niet over Kosovo hebben?

LÍSA In Kosovo liepen de duiven piekfijn rond met hun oranje klauwen. Terwijl de soldaten rond hinkten met lampen als protheses.

HÖSKULDUR *klopt weer op de deur en* LÍSA *wil opendoen.*

BRÚNA Nee, mama, ik moet eerst iets met je bespreken!

LÍSA *opent de deur voor* HÖSKULDUR. *Hij slaat zijn moeder in haar hals.*

BRÚNA Höskuldur, serieus? Kappen nou!

HÖSKULDUR Geef je telefoon, die van mij is dood.

LÍSA Hoi, lief oliebolletje, weet je nog wie oma is?

BRÚNA Stel je niet aan, we waren hier afgelopen weekend nog. Zo, ga daar maar zitten.

BRÚNA *gooit haar telefoon naar* HÖSKULDUR. LÍSA *zit aan z'n haar.*

LÍSA Noemt hij de telefoon ook mama? Dat bedoel ik niet zo. Het is natuurlijk mijn schuld, natuurlijk kan jij geen kind opvoeden, je hebt zelf nooit kind kunnen zijn. Weet je, ik... Brúna'tje, gaat het?

BRÚNA Ik ga de vier naar Mjódd pakken.

LÍSA Wat betekent dat eigenlijk? Is dat zo´n bus ofzo?

BRÚNA Ik heb een afspraak bij een specialist.

LÍSA Maar bij je vorige bezoek is toch niks naar voren gekomen? En daarvoor... dat kankeronderzoek... dat was ook niks.

BRÚNA Ik denk dat het iets... er is iets met mijn huid. Alsof mijn huid soms lekt of wegglijdt. En dan gaat ´t branden, zie je, hier onder mijn neus, zie je hoe rood het is?

LÍSA Waarom meld je je niet een dagje ziek, even een beetje rust?

BRÚNA Geef me geen advies.

LÍSA Ik probeer alleen maar een vriendin te zijn.

BRÚNA Je bent mijn moeder, geen vriendin.

LÍSA Ik was precies zo. Werken, werken, werken. Een man van 160 kilo viel uit zijn bed en ik ving hem op zonder ook maar te aarzelen. Mijn lichaam kapot omdat ik me maar bleef opofferen.

BRÚNA Ik zat eraan te denken om mijn handen eraf te snijden, hier, tot aan mijn polsen, zodat ik die klote bus niet meer kan besturen.

LÍSA Dat is misschien een beetje overdreven.

BRÚNA Zie je hoe rood het hier bij mijn neus is, ja of nee?

LÍSA Nee.

BRÚNA Wel. Je hebt gewoon geen zin om ernaar te kijken, ik ben hier vuurrood of het is in elk geval iets.

LÍSA Is het niet gewoon de kou?

BRÚNA Zo koud is het niet buiten!

LÍSA Ik denk niet dat je naar een huidarts hoeft...

BRÚNA Jij bent geen huidarts.

LÍSA Maar ik ken ze allemaal, en zij kennen mij.

BRÚNA Ik heb zes maanden op een wachtlijst gestaan.

LÍSA Weet je, ik zag laatst een vrouw stand-uppen. Zal ik dat ook gaan doen? Mannen zijn tegenwoordig gek op van die grappige moeders, denken dat we geen grenzen hebben, seksueel gezien.

BRÚNA Praat niet zo!

LÍSA Brúna'tje, je kan hier niet naartoe komen, dat kind buitensluiten en mij een beetje gaan lopen afzeiken.

BRÚNA Mag hij bij jou blijven?

LÍSA Wat?

BRÚNA Wil je op hem passen?

LÍSA Moet ik oppassen? Voor jou?

BRÚNA Alleen deze ene keer. Ik wil gewoon niet dat hij alleen is.

Korte stilte.

LÍSA Weet je, het is volkomen krankzinnig dat ik nooit eerder gevraagd ben om op die jongen te passen. Ik zou hem kunnen reanimeren als er iets zou gebeuren, ik heb m'n aantekeningen van verpleegkunde nog, ik zou psychologische hulp kunnen verlenen of...

BRÚNA Gewoon toast, jam, Disney-film, lezen, oma zijn.

LÍSA En je vrouw dan?

BRÚNA We zeggen er niks over tegen Magga.

LÍSA Zozo, je vrouw mag niet weten dat je naar de beste arts van Mjódd gaat. Je houdt het verborgen. Dat gelessebes van jullie, weet je, Brúna, ik heb mijn bedenkingen bij die relatie...